

La crisi econòmica ha fet baixar l'arribada d'immigrants al conjunt dels Països Catalans, especialment al País Valencià i a Catalunya.

Més i menys immigració

Si al Principat de Catalunya la immigració s'estanca i al País Valencià disminueix, a les Illes Balears continua creixent.

En temps d'una crisi tan intensa com travessen els Països Catalans, la cosa més lògica que calia esperar és que la immigració es frenés de cop. I, en efecte, això ha passat a Catalunya i al País

Valencià. Però no a les illes Balears, on, sorprenentment, la immigració continua creixent. No augmenta tant com abans, però supera de llarg el creixement zero català o la disminució del País Valencià.

La població dels Països Catalans continua pujant però no tant com anys anteriors, de resultes de la caiguda de la immigració als tres territoris considerats globalment. El fet que sigui al menys poblat (les Balears) on més creix la població i la immigració fa que l'efecte sobre el conjunt sigui menor.

Allò que continua com sempre és l'impacte de la immigració estrangera (no s'hi comptabilitza l'espanyola) sobre el conjunt de la població dels Països Catalans. En conjunt, és quasi del 17%. Aquesta variable encara es pot observar més bé si es compara l'impacte que té sobre l'estat espanyol. Si miram les dades que dona l'institut

Entrevista a Pere Salvà, especialista en demografia

El doctor Pere Salvà és catedràtic de geografia humana de la Universitat de les Illes Balears. És l'especialista de referència en temes demogràfics. Com a expert, manté una permanent observació dels moviments demogràfics. Ara fa un any, aproximadament, anunciava que la projecció que feia per a l'any 2015 indicava que la població illenca arribaria a 1,2 milions d'habitants.

—**Doncs la vostra projecció va fer curt, tenint en compte que l'1 de gener del 2010 ja som 1,1 milions...**

—Sol passar això, amb les projeccions, que sempre tallem curt. I una vegada més, s'ha demostrat.

—**Així i tot, el creixement de la població és menor que els altres anys.**

—Perquè el creixement de la immigració ha estat molt menor. Però el fet significatiu —sorprenent, diria jo— és que la immigració estrangera continuï creixent amb índexs apreciables estadísticament, perquè, com veiem en unes altres comunitats autònomes semblants a la nostra, és en franca decadència, estancada o fins i tot disminuint. Però aquí no.

—**Us esperàveu que continuàs creixent la immigració?**

—No. O no tant, almenys. Era lògic d'esperar una contracció molt més gran. Sincerament, us he de dir que jo esperava un creixement migratori per al 2009 molt poc per sobre de zero. Doncs no, ha estat bastant superior.

—**Com es pot explicar que creixi la immigració amb una crisi econòmica tan forta com tenim?**

—Diria que hi ha dos factors. D'una banda, l'expectativa de feina basada en la confiança econòmica que desparten les Balears; de manera que, entre els immigrants s'ha escampat que a les Illes hi ha més possibilitats de trobar feina que no en uns altres llocs. Aquesta confiança ha de basar-se necessàriament en la creença que el turisme a les Balears és més fort que no pas en unes altres bandes i que, tard o d'hora, donarà prou feina. I en segon lloc em sembla una evidència que, malgrat les xifres oficials de desocupació, hi ha una realitat més o menys oculta que és la feina en negre, l'economia submergida en què sobreviuen molts dels immigrants que oficialment estan desocupats. Oficialment hi ha 84.000 persones que cerquen feina i —segons l'enquesta de població activa— 127.000 ciutadans de les Balears que es troben en edat de fer feina (de 16 anys a 65) i no en fan. Amb aquest panorama, que encara creixi la immigració només es pot explicar, a parer meu, per les dues raons esmentades.

—**Tenim davant un col·lapse demogràfic?**

—No. Jo no ho diria. Pensem que hi ha més illes al món amb densitats de població molt superiors a les que tenim a les Balears. La qüestió està a definir com volem viure, amb quina qualitat de vida. Això són decisions bàsica-

MIQUEL PAYERAS

ment polítiques que fan referència a la protecció del territori, del medi, als usos territorials, a l'urbanisme, al creixement de les ciutats i pobles, etc.

—**Si enmig del pitjor moment de la crisi la immigració ha continuat augmentant, què podem esperar enguany que la desocupació ha disminuït durant els primers quatre mesos?**

—En principi, pareix raonable de pensar que continuarà augmentant la immigració. Però la cosa preocupant no és això, sinó el nombre de llocs de feina que necessitem per ocupar tots els qui cerquen feina. Això, em fa por. Pensem que el model de creixement tradicional, que en el moment de més ocupació va crear uns 500.000 llocs de feina, es basava en feines de poca qualificació o nul·la, sobretot. Tots els polítics i empresaris deien que això s'havia de canviar. Ho han fet, realment? Ho fan?... Jo diria que no. I si tornem caure en el mateix parany allò del canvi de model serà pura ficció.

d'estadística espanyol (INE), a l'estat espanyol la immigració creix (+1,1) entre el 2009 i el 2010 i representa un 12% del total. Però si depuram aquesta xifra, els resultats ens permeten de comparar-ho millor amb les dades dels Països Catalans. Restem, doncs, del conjunt de la demografia estatal allò que pertoca als Països Catalans i el resultat són uns 33 milions de persones. Fem la mateixa operació en l'àmbit de la immigració: a l'estat espanyol (sense els Països Catalans) hi queden 3,3 milions. Per tant, el percentatge d'immigració estrangera a l'estat espanyol sense comptar-hi els nostres territoris és poc més del 10%. En canvi, als Països Catalans l'impacte relatiu de la immigració és del 17%. És a dir: més del 40% del total d'immigració estrangera que hi ha a l'estat espanyol la tenim empadronada a Catalunya, al País Valencià i a les Illes Balears. En resum: el gruix del cost d'assumir la immigració l'han de suportar les administracions dels Països Catalans.

Catalunya. L'any passat, l'augment de la immigració a Catalunya fou gairebé inapreciable. Per primera vegada en deu anys, el creixement de la població estrangera és quasi zero, un 0,3%. Val a dir que durant el darrer decenni el creixement d'aquesta immigració –no inclou l'espanyola– havia estat, acumulat, del 557%. Catalunya passà de 181.598 immigrants estrangers l'any 2000 a 1.193.283 l'1 de gener del 2010.

Per primera vegada, doncs, la població estrangera empadronada a Catalunya –òbviament no s'inclou la de fet i no de dret– s'ha estancat, o quasi. Entre l'1 de gener del 2009 i la mateixa data d'enguany només s'hi havien empadronat 4.004 estrangers més, un 0,3%. El percentatge d'estrangers sobre el total de la població –7.504.881– es manté inalterat. Exactament en el 15,9%. L'evolució del creixement de la immigració no espanyola els darrers anys mostra la desacceleració: el 0,3% entre el 2009 i el 2010, el 7,7% entre el 2008 i el 2009, el 13,4% entre el 2007 i el 2008, el 7,3% entre el 2006 i el 2007, i el 14,3% entre el 2005 i el 2006. És evident, doncs, que la crisi econòmica ha interromput quasi totalment el flux migratori estranger a Catalunya.

Població i immigració

	població 1/1/10	% variació 09-10	immigració 1/1/10	% variació
Catalunya	7.504.881	+ 0,4	1.193.283	+ 0,3
País Valencià	5.099.274	+ 0,1	884.662	- 0,5
Illes Balears	1.105.184	+ 0,9	241.704	+ 1,7
Països Catalans	13.709.339	+ 0,4	2.319.649	+ 0,5
Estat espanyol	46.951.532	+ 0,4	5.708.940	+ 1,1
Estat sense P. Catalans	33.242.193	–	3.389.291	–

Font: institut d'estadística espanyol (INE) i elaboració pròpia.

País Valencià. La crisi econòmica també afecta la progressió demogràfica del País Valencià. Per primera vegada en molts d'anys, ha perdut immigració. Exactament en té un 0,5% menys que un any abans, és a dir, 4.718 persones. Si bé és cert que el percentatge d'immigrants empadronats sobre el total de la població (17,3%) es manté molt alt, també és ver que l'aturada immigratòria ha estat en sec i afecta el creixement de la població total, que pràcticament queda estancada (0,1%). D'una altra banda, el País Valencià es manté, com anys enrere, com a segona comunitat autònoma, després de les Balears, amb més immigració empadronada, en termes relatius. Dins el País Valencià, la província que presenta més pes de la immigració en nombres absoluts és Alacant (amb 453.704), seguida de València (308.750) i Castelló (112.168).

Illes Balears. Demogràficament, el cas balear –com ha analitzat en més ocasions EL TEMPS els darrers anys– és una illa dins els Països Catalans i, de fet també, dins tot l'estat espanyol. La població hi creix, indubtablement (1,7% entre l'1 de gener de l'any passat i l'1 de gener d'enguany), molt més que no pas a Catalunya i al País Valencià i, també, que a la majoria de comunitats autònomes de l'estat espanyol. El percentatge d'immigrants estrangers sobre el total de la població empadronada a les Balears és del 21,9%. Gairebé 22 persones de cada 100 que resideixen oficialment a les Illes són nascudes a l'estranger. Aviat és dit, però és un percentatge enorme. Cal tenir en compte que –com al País

Valencià i al Principat– a aquest percentatge s'hi hauria d'afegir la immigració espanyola per saber quanta gent que viu a les Balears no hi ha nascut. El resultat és que ja supera el 50% i voreja el 51%.

En nombres absoluts, en el període estudiat a les Illes hi van arribar 4.132 immigrants estrangers. Això, en plena crisi econòmica, perquè –cal no oblidar-ho– durant tot el 2009 els indicadors econòmics foren tremendament negatius. Doncs ni així no s'atura la immigració. És cert que el creixement disminueix en relació amb anys anteriors, però el fet que continuï creixent aproximadament una quarta part que als anys de màxima esplendor econòmica ha estat una sorpresa per als especialistes –vegeu, a la pàgina anterior, l'entrevista adjunta al Dr. Pere Salvà, catedràtic de geografia humana de la UIB. La conclusió és òbvia: la crisi econòmica no ha implicat cap revolució demogràfica –com algunes veus apuntaven fa dos anys, segons les quals la immigració baixaria en nombres absoluts perquè els estrangers se'n tornarien cap als països d'origen– i, per tant, no hi ha hagut cap sortida estadísticament apreciable d'estrangers. El dubte és quin comportament tindrà enguany la immigració, perquè resulta que durant els primers quarts mesos la desocupació ha disminuït mentre a la resta de comunitats augmentava. L'efecte crida de més immigrants estrangers o espanyols que ara són en unes altres comunitats de l'estat espanyol no es pot descartar.

Miquel Payeras